

A TENGERPART

NAPILAP.

VI. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1909. szeptember 26.

216. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDELTESEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Fegyverkezés a tengeren.

Anglia 1906-ban a vízre bocsátott Dreadnought-tal megkezdte flottájának oly alapon való megerősítését, melytől azt remélte, hogy tengeri uralmát a jövőben is fenntarthatja. Ez a korlátlan tengeri uralom tudvalevőleg azon alapul, hogy az angol hajóhadnak erősebbnek kell lennie, mint a legerősebb két tengeri hatalom együttes hajóhadának.

Az angol Dreadnoughtok építésével azonban a többi hatalom is abba a kényszerhelyzetbe jutott, hogy rendkívül nagy összegekbe kerülő óriási csatahajókat építsen. Ennek folytán épülnek most már tizenhatezer tonnán felüli csatahajók és tizenhatezer tonnás páncélos cirkálók.

Eddig átlag egy csatahajó negyven millió koronába került, most ötven, sőt hatvanöt millió koronát emészt fel egy-egy ilyen hajó-óriás. Az angol kormány remélte, hogy a Dreadnought-típusú hajók óriási költségeinél fogva a többi hatalom nem lesz abban a helyzetben, hogy Angliával lépést tartson. Az angol taktika azonban ezúttal csődöt mondott. A hatalmak közül éppen az, melyre Anglia a legfelfeltékenyebb, Németország, keresztezte az angolok számítását.

A német flotta legújabb típusú hajói tonna tartalomra erősebbek az angol Dreadnought-oknál. Ennek folytán Anglia egy napon arra a kellemetlen tapasztalatra jutott, hogy a nagy anyagi áldozatokkal épített Dreadnoughtjai már mögötte állanak a legújabb típusú hajóóriásoknak.

A többi hatalom flottáinak lázas fejlesztése természetesen aggodalomba ejtette azokat, kiknek Anglia tengeri uralma szívükön fekszik. Elsősorban lord Beresford a honi flotta volt parancsnoka kezdte meg a legvehemensebb agitációt a flotta kiépítése érdekében. Beresford tengernagy egyik agitációs beszédében röviden kijelentette, hogy Anglia csak akkor nézhet nyugodtan a jövő elé, ha flottáját megerősítik tíz újabb Dreadnought-hajóval, tizenhatszáz Invincibili és cirkálóval, tizenhatszáz páncélos gyors cirkálóval és ötvenkét torpedóhajóval. Az angol flottának ez a megerősítése nem kevesebbe kerülne mint másfél milliárd koronába.

Az első „Dreadnought” tizenhatezer tonna volt. Ma már az angol admirális még nagyobb tonna tartalmú hadihajókat épített, tekintettel arra, hogy a németek legújabb típusú hajói: „Nassau”, „Westfalen”, „Rheinland” és „Posen” tizenhatezeröttszáz tonna tartalmúak.

A legújabb angol Dreadnought már huszonegyezer tonna. Tekintettel azonban arra, hogy az Egyesült-Államok és Brazília hasonlótartalmú hajókat épített, az angol admirális elhatározta, hogy most már huszonegy, sőt harmincezer tonnás Dreadnoughtokat épített. Fran-

ciaországban most nagy az elkeseredés amiatt, hogy miután a legutolsó tíz év alatt közel három milliárd frankot költöttek el, a francia flotta alig rendelkezik negyvenöt első klasszisu hajóval.

Tudvalevőleg Ausztria-Magyarország is tervezi hajóhadának létszámát „Dreadnought” típusú hajókkal való megerősítését. Tekintve azonban a horribilis költségeket, a mi monarchiánk csak a messze távolból fogja követni a tengeri hatalmak lázas fegyverkezését. És mire a mi tervezett négy új Dreadnought-hajónk el fog készülni, valószínűleg már csak másodrendű értékkel fognak birni a világhatalmak nagy hajóóriásai között.

UJDONSÁGOK.

— A dalmáciai kormányzó utazása.

Varesanin lovassági tábornok Dalmácia katonai kormányzója tegnap a gyorsvonattal Bécsből ideérkezett s a délelőtti folyamán folytatta útját a „Dalmat” hadijachton Zarába.

— Kivándorlók ellenőrzése. Jekelfalussy Zoltán kamarás, miniszteri tanácsos, a kivándorlási biztosi hivatal ve. etője, a Carpathia gőzös indulásánál is szigorú ellenőrzést gyakorolt.

Ezen alkalommal is igazolást nyert, hogy az utlevél kiállító hatóságok még mindig nem ismerik az új kivándorlási törvény rendelkezéseit s a törvény rendszeresen félremagyarázzák. A behajózásnál ugyanis sok olyan katonakötelet találtak, akiknek utlevelét a hatóságok biztositéki összeg letétbehelyezése nélkül záradékoltak.

Említésre méltó, hogy a külföldi hajóstársaságok ügynökei a zágrábi pályaudvaron is dolgoznak s igyekeznek a kivándorlókat eltéríteni a fiumei utvonaltól. Céljaik érdekében még anyagi áldozattól sem riadnak vissza s az ingadozóknak a zágráb-fiumei viszonylatra érvényes vasúti jegyüket megtérítik, csak hogy társaságaik részéről újabb kivándorlókat szerezhesse.

Jekelfalussy Zoltán, a kivándorlási biztosi hivatal vezetője egyébiránt ma éjjel Gyékényesre s onnan Csáktornyára utazik, hogy a határrendőrségek működését ellenőrizze.

— Letartóztatás akadályokkal. Umile Pasquale 20 éves reggio di calabrial illetőségű egyén tegnap este nagy botrányt rögtönözött a via Nuován. Minthogy a rendőröknek felszólítás után sem engedelmeskedett, a rendőrök be akarták őt kísérni. Bekísérés közben a rendőröket megtámadta s többször megütötte, úgy hogy azok kénytelenek voltak erősebb eszközökhöz nyulni. A letartóztatott Umilet a rendőrbíróság ma tíz napi elzárásra ítélte s büntetésének kitöltése után hazatoncolják.

— Hajóavatás. Pólából jelentik, hogy az épülőfélben lévő „Spaun tengernagy” gyors-cirkáló hadihajó vízrebocsátása október 30-án lesz.

Pályázat állatorvosi állásra. A városi tanács pályázatot hirdet a közbiztonsági betöltendő állatorvosi asszisztensi állásra, amelylyel 2500 korona évi fizetés, két 300 koronás ötdéves pótlék és szabadlakás jár.

— Kivitelünk Olaszországba. Az összes államok közül Magyarország és Ausztria szállított legtöbbet Olaszországnak, ellenben Olaszország kivitele Magyarországra és Ausztriába fogyott 8 millióval, tehát a differencia 65 milliót tesz ki Magyarország és Ausztria javára. Az 1908. évben Magyarországból és Ausztriából 57 millióval volt nagyobb a behozatal, mint 1907-ben.

— A magyar gyufa. A magyar gyufagyártmányoknak legerősebb versenytársa az osztrák gyufa, s hiába minden erőlködés, a magyar gyufa, amely minőség tekintetében bátran kiállja a versenyt az osztrák gyártmányok bármelyikével, nem tudja kiszorítani az országból az osztrák gyufa-gyárak termékeit. Valószínű, hogy ennek egyik oka a gyufakartel is, de bármiképpen álljon is a dolog, annyi bizonyos, hogy legfőbb ideje volna már az osztrák gyufagyártmányok nagy kelendőségének határt szabni. Ujabbban a pénzügyi hatóságok figyelme is kiterjedt az osztrák verseny kinövésére, s mint értesülünk, a dohánytőzsdék azt a bizalmas felhívást kapták a pénzügyi hatóságoktól, hogy lehetőleg magyar gyufát árusítsanak, neszerezzenek be osztrák terméket elárúsítás céljaira. Ez az intézkedés bizonyára sokat fog használni a magyar gyufaiparnak, különösen most, hogy Ausztriában már készülnek a gyufa-monopólium megvalósítására.

Az osztrák kormány költségkimelés szempontjából a dohány-monopóliummal együtt akarja kezelni a gyufa-monopóliumot. Csak hogy ennek megvalósítása a magyar kormányval történő tárgyalások eredményétől függ, a magyar kormány tudta nélkül az osztrák gyufa-monopóliumot nem lehet megcsinálni.

— A halotthamvasztás eszméjének terjedése. Több vidéki városból jelentik, hogy a halotthamvasztás eszméje folyton terjed és nagyon sok hive van. De a vidéki sajtóságos viszonyok miatt eddig semmiféle mozgalom érvényesülni nem tudott. Felsőbb klerikális körök az eszmé propagálását nem tűrték meg s a rendelkezésükre álló eszközökkel annak felszínre jutását megakadályozták. Most azonban akadnak lelkes férfiak (és nők), akik a kezökbe véve az ügyet, minden akadály leküzdésével meg fogják alapítani az országos halotthamvasztó egyesület fiókjait, amelyek hivatva lesznek arra, hogy az eszmé elterjedését célzó mozgalmat célirányosan vezessék.

— Csavargásért. Marich Mario 18 éves dalmáciai illetőségű foglalkozás nélküli egyént a rendőrség tegnap este letartóztatta, mert a Piazza Danten a térzenénél gyanúsán viselkedett s zsebtolvajlást akart elkövetni. — Zerotti József 25 éves umagói napszámot, aki már napok óta csavargott a városban foglalkozás nélkül, ma letartóztatták.

— Tiltott visszatérésért. Jaksich Márta 47 éves kamerai-moravica asszony, akit a rendőrség tiltott visszatérés miatt már többször megbüntetett, ma ismét a rendőrbíróság elé került. Dorsich, a rendőrbíróság vezetője, Jaksichot ma tizenhat napi elzárásra ítélte tiltott visszatérés miatt s büntetésének kitöltése után hazatoncolják.

— **Magyar tengerentuli forga'om díj-szabása.** A magyar és francia nyelven megjelent „Magyar tengerentuli forgalom (Fiumén át) díj-szabása” magyar és német nyelven a napokban hagyta el a sajtót s megrendelhető a Vasuti és Hajózási Hetilap kiadóhivatalában (Budapest, VI. Andrassy ut 69.) Ára 5 korona.

— **Tyuktolvajok.** A san nicoloi rendőri kirendeltségen Piriavec Lajos torretai lakós feljelentést tett, hogy ismeretlen tettesek hat tyukot loptak el az udvaron levő tyukólból. A kár mintegy tizenöt köröná. A rendőrség keresi a tyuktolvajokat.

— **A nagyszerb pőr.** Zágrábi tudósítónk jelenti: A nagyszerb felségárulók bünpörének tegnap délelőtti tárgyalásán Gaj Gusztáv dr. védő emelkedett szólásra, aki kétségbevonja a tanúk szavahihetőségét és kijelenti, hogy a szerb nemzet egykor szobrot fog állítani Accurti ügyésznek.

Elnök: Erről nem engedem beszélni.

Ügyész: Ha a szerbek nekem szobrot állítanak azt azért fogják tenni, mert a helyes utra vezetem őket.

Gaj védő ezután az önálló szerb párt érdekeit méltatja, melyeket Horvátországban szerettek és kijelenti, hogy a vádlottak Európa rokonszenvét élvezik.

Elnök megtiltja a védőnek, hogy a vádlottakat ily módon dicsőítse. Előbb a törvényszék fogja meghozni ítéletét.

A védő azzal az óhajjal végzi beszédét, hogy elmondhassák az ítélet után, hogy van nek még birák Horvátországban.

Ügyész: Ez az én véleményem is.

Következő védő Medakovics Bogdán dr. Birálja a vádbeszédet és kijelenti, hogy más forumot is fog találni, ahol ismerteti a vádbeszédet és leszámol azon faktorokkal, akik az ügyészt felhatalmazták.

Az elnök félbeszakítja: így nem engedek itt beszélni.

Ügyész: A védő ur már most leszámolással fenyeget.

A védő ezután igen részletesen foglalkozik Szerbia történetével és a nagyszerb propaganda történetével és áttérve Horvátország újabbkori politikai történetére, hangsúlyozza, hogy az események igazolják az önálló szerb párt érdemű működését Horvátország érdekében. Medakovics ezután felmentő ítéletet kért.

A sorban Magdics Pero védő következik. Pár perccel beszédének megkezdése után az elnök félbeszakítja és délután 3 órára tüzi ki a tárgyalást.

— **A szerb nyelv elterjedése.** A nagyszerb álmódosának egy érdekes példája jelent meg legutóbb a francia lapokban. Ez a belgrádi földrajzi intézetnek statisztikai kimutatása az összes szerbekről.

Az intézet 1908. évi adatai szerint Szerbiában 2,750.000, Montenegróban körülbelül 260 ezer, Bosznia és Hercegovinában 1,799.210, Magyarországon (a Bánátban, Bácskában, Baranyában és Fiumében) 679.000, Horvát- és Szlavonországon 2,270.000, Dalmáciában 623 ezer, Isztriában 155.000, Ó-Szerbiában (az 1900—1904. évig terjedő adatok alapján): 1. A novi azári szandzsákban, Kossoroban körülbelül 450.000, Úszkub környékén 280.000; 2. Macedoniában, ahol egymillió szláv él, legalább is 300.000-re tehető a szerbek száma. Összesen tehát a szerb földrajzi intézet kimutatása szerint a szerbek száma megközelíti a tízmilliót.

A szerb statisztika adatainak pontosságára nézve jellemző az a körülmény, hogy a Magyarországra és Horvát-Szlavonországra vonatkozó adatok szerint a nálunk élő szerbek száma majdnem hárommillióra rug, holott az 1906. évben Magyarországon összesen 434.641, Horvát-Szlavonországon pedig 607.381 szerb anyanyelvű polgár iratott össze, vagyis alig több az egymilliónál.

Ugy látszik, hogy a derék szerb intézet határt nem ismerő törekvéseben az összes horvátokat és dalmátokat, valamint a bolgárok egy jórészét egyszerűen lefoglalták a maguk részére, pedig nagyon meg lehetnek elégedve, ha számuk a valóságban az öt-hatmilliót elérné.

— **Turbinás tüzelő hajók.** Chicago városa a Manitowoc Dry-Dock Co., Manitowoc, Wisc, két új tüzelőhajót épített, melyeknek hossza 36.5 m., szélességük 8.5 m., mélyjártuk 2.90 m. A hajók acélból készültek, négy vízhatlan rekeszszel és jégtörő orral ellátva.

Olyan helyen, ahol nem lehet horgonyt vetni, a hajót három 450 mm. átmérőjű acélcsőből készült és öntött acél csucsal ellátott csákyákkal erősítik meg, melyeket a folyófenékre szurnak le. Két csákyát elől van elhelyezve, egy pedig hátul; mozgásukra külön emelő-szerkezetek szolgálnak. A géberendezés két 600 lóerős vízszintes tengelyű Curtis-turbinából áll, mindegyikhez szivattyú és elektromos generátor van közvetlenül kapcsolva. A két fokban dolgozó centrifugális tüszivattyúk 35.5 cm. szivást létesítenek és 1700 fordulat mellett együtt percenként 41 köbméter 10.5 kg. nyomású vizet szállítanak. Megfelelő összeköttetésekkel a két szivattyút seriesbe is lehet kapcsolni, amikor 205 köbméter vizet szállítanak 21 kg. nyomás mellett. Az oltási munkálatokhoz szükséges tömlőösszeköttetések a fedélzeten vannak elhelyezve. Minden turbinatengelyen van egy 20 kw. teljesímenyű 275 Voltos egyenáramu generátor, melyek a két csavartengelyen elhelyezett 200 fordulattal járó 250 lóerős egyenáramu motorok számára fejlesztik az áramot. Gerjesztő és világító egységek is vannak. A kormányzást a kapitány végzi közvetlenül a hidról. Mene közben a szivattyúk szívótelepeit elzárják, úgy hogy a szivattyúk üresen járnak, ugyanakkor azonban a dinamók áramot szolgáltatnak.

— **Egy különös herceg.** A leányszöktevés miatt letartóztatott Massini Gaudiosi hercegről csodálatos történeteket mesélnek az olasz lapok. Egy ízben valami kihágásért nagy pénzbüntetésre ítélték a herceget; miután nem fizette meg, a hatóság a pénzbüntetést átváltoztatta börtönbüntetésre. Egy csendőrtiszt egy reggel beállított a herceg lakására, hogy az elfogatási parancsot végrehajtsa. A herceg szeretelméltóan üdvözölte és kérte, hogy egy pillanatra foglaljon helyet, miután még sürgősen magához akar venni néhány iratot. Mialatt a csendőr a szalonban várakozott, a herceg a ki tartalékos hadnagy, a hálószobába ment, gyorsan felöltötte a díszegyenruháját és azután visszatérve, mint felebbvaló, a csendőrt „vigyázz!” állásba állította, fel és alá defilírozta és azután megmagyarázta neki, hogy őt, mint hadnagyot, legalább is kapitánynak kell letartóztatnia. A szegény csendőr örült, hogy kijuthatott az ajtón. Máskor, amikor egy ízben elfogyott a pénze, egy barátjának neve alatt ezt sürgönyözte anyjának: „Fia hirtelen meghalt. Megfelelő temetést nem lehet haterer lírán aul kapni.” A szegény öreg anya nyomban elküldte a pénzt és az egész családjával gyászot öltött. A bolond gróf csak két hét múlva tért haza, hogy bocsánatot kérjen anyjától a rossz tréfáért. Egyszer pedig utazás közben fogyott el a pénze. Egy vasuti állomáson az állomásfőnöktől kért kölcsön harminc lírát. Miután azonban hónapok múltán sem fizette vissza, az állomásfőnök elküldte hozzá egy emberét. A herceg erre átadott ennek az embernek tartozása fedezésére egy ezüst cukorkakészletet, azt mondván hogy nincs pénze. Alig lépett ki azonban ez az ember a villa kapuján, a herceg utána kiáltott: „Tolvaj, fogják meg!” És a szolgák el is fogták. Hasztalan védekezett, hogy a herceg adta oda neki az ezüstneműt, becsukták. A herceg csak négy nap múlva mondta meg az igazi tényállást. A szegény ember addig fogva volt.

— **Szivacsshalászat tenger alatt járó hajóval.** A tenger alatt járó hajókat eddig kizárólag hadászati célokra használták. Legújabbban azonban híre jött, hogy már gyakorlati alkalmazását is megkezdették, és pedig szivacsot halásznak segélyével. Tunis partjain nagy szivacsstelepek vannak a tenger fenekén. Miután azonban a tengerfenék itt igen mély, a szivacsshalászatot eddig csak buvárok végezték, rendszerint minden felszerelés nélkül. Sok emberáldozatot szedett ott a tenger cserébe a kihalászott szivacsért, míg Raoul abbénak az eszméje támadt, hogy ezt igen veszedelmes munkát sokkal biztosabban lehet tenger alatt járó hajók segélyével elvégezni. Építettek is már egy ilyen vasból való hajót, mely két ember fölvtelére alkalmas. Hossza a hajónak 5 méter, átmérője pedig 1.6 m. Elöl egy kar nyúlik ki, melynek végén kosárszerű fogó van a szivacs leszedésére és amelyet a hajó belsejéből lehet kezelni. Egy akkumulátor batéria reflektort lát el árammal és világítja meg a tenger fenekét, hova üvegablakokon lehet a hajóból kinézni. A hajó csak igen lassan tud a víz alatt mozogni, mert a bent levők csak a két oldalt kinyúló evezőkkel továbbíthatják, de

a halászt helyére mindenkor odavontatják és a vontató hajóval tovább is összeköttetésben marad egy telefon révén. A leszülyesztés vizkamráknak vízzel való megtöltésével történik. Fölemelkedés alkalmával pedig a vizet légnyomással szoritják ki, amihez szükséges levegőt százötven atmoszférára sajtolva, légtartóban viszik magukkal.

— **Kirándulás Vegliába.** A magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság Liburnia nevű gőzöse vasárnap, 26-án Vegliába rendez kirándulást. Indulás Fiuméből d. u. 2 órákor, visszajövet Vegliából este 6.30 órákor este. Menetjegy ára odavissza K 1.60 személyenként.

Kirándulások a tengeren. A magyar-horvát tengeri gőzhajózási társaság gőzösei kedvező idő esetén, vasárnap, szeptember 26-án a következő rendkívüli kirándulásokat fogják rendezni:

Vegliába a „Liburnia” gőzössel. Indulás Fiuméből d. u. 2 órákor Vegliából este 6.30 órákor. Menetár oda és vissza 1.60 korona személyenként.

Cirkvenicába és Noviba a „Szamos” termes gőzössel d. u. 2.30 órákor; visszajövet Noviból délután 6 órákor és Cirkvenicából d. u. 6.30 órákor. Menetár oda és vissza személyenként 1.50 korona. A kirándulási jegyek és az az napra érvényesek már d. e. 8.45, 10, nemkülönben a d. u. 1 órákor induló hajókra is kaphatók s érvényesek a visszautazásnál úgy a termes, valamint a kivándorlási gőzösré.

Portoré és Buccariba az „Abbazia” gőzössel d. u. 2.30 órákor Urinj érintésével. Visszajövet Buccariból este 6 órákor. Menetár oda és vissza 80 fillér személyenként.

Abbaziába a „Lovrana” és „Stefánia” szalon-gőzösekkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8^{1/2} órákor. Utolsó járat Abbaziából Fiuméba 8 órákor este. Menetár oda és vissza személyenként 1.20 korona.

Fiuméből Abbaziába az „Istriano” és „Dráva” gőzössel omnibus vonal. Indulás Fiuméből d. e. 9.30 és 11.30 órákor, továbbá d. u. 1.30 3.30 4.30 5.30 6.30 és 7.30 órákor.

Abbaziából Fiuméba az „Istriano” és „Dráva” gőzössel d. e. 10.30 órákor d. u. 12.30, 2.30, 4.30 5.30 6.30 és 7.30 órákor. Menetár személyenként 20 fillér. Ezen gőzösré érvényes jegyek csakis a gőzhajón kaphatók.

Ika és Lovranába a „Száva” gőzössel d. u. 2.30 órákor menet Volosca és Abbazia érintésével. Indulás Lovranából este 6.30 órákor és Ika-ból este 6.30 órákor, Abbaziából 6.50-kor. Menetár oda vagy vissza 80 fillér személyenként.

Távirat ◀▶ Telefon.

Wekerle a királynál.

BÉCS, szept. 25. Wekerle Sándor miniszterelnök délelőtt hosszasan tanácskozott Zichy Aladár gróffal, a király személye körüli miniszterrel, majd gyalog 3/4 10 órákor a Burgba ment s pontban tíz órákor megjelent a király dolgozószobájában. A kihallgatás teljes másfél óráig tartott. Az audiencián a miniszterelnök előterjesztést tett a kormányának a legutóbbi minisztertanácson elhatározott lemondásáról. A király a döntést fentartotta magának. Wekerle a kihallgatás után a külügyminiszteriumba ment, ahol Aerenthal gróf külügyminiszterrel hosszasan tanácskozott.

Politikai kitüntetések.

BÉCS, szept. 25. Délután egy órákor a király Zichy Aladár grófot, a király személye körüli minisztert fogadta, aki a kabinet távo-

Akármit is beszélnek az emberek,

a jövő közlekedő eszköze mégis csak az autó. De ma már nincs hiány autóbetegekben sem és a léghuzat és por következtében különösen a légzőszervek meghűlése tömeges. Azért jól teszi az ember, ha Fay valódi sződeni ásványpasztilláját a szükséges utifelszereléshez számítja; minthogy a pasztilla kezdetétől fogva legyőz minden izgatást és minden meglevő meghűlést az utazás elhalasztása nélkül kényelmesen megszüntet. Fay valódi sződenijét minden gyógyszerárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben meg lehet venni 1 korona 25 fillérért egy skatulyával. Vezérképviselet Magyarország-Ausztria részére Güntzert W. Th. Wien IV., Grosse Neugasse 17.

zásnál szokásos királyi kitüntetésekéről tett előterjesztést. Beavatott forrás szerint a király a kormány előterjesztésére legközelebb Csajthay Ferencet, a „Budapesti Hírlap“ felelős szerkesztőjét és Weisz Julian országgyűlési képviselőjét udvari tanácsosoknak, Szatmári Mórt, a „Budapest“ szerkesztőjét pedig magyar nemessé fogja kinevezni.

Günther a Curia elnöke.

BUDAPEST, szept. 25. A hivatalos lap mai száma közölte Günther Antal igazságügy-miniszternek a Curia elnökévé történt kinevezését. Günther ma délben már el is búcsuzott az igazságügyminiszterium tisztviselőkarától. Meskó államtitkár a tisztviselők nevében hosszabb beszédet intézett Güntherhez, aki meghalottan választott s elismerését fejezte ki a tisztviselők szorgalma és kötelességteljesítése felett.

Bécsi lapok a magyar politikai helyzetről.

BÉCS, szept. 25. A bécsi lapok majdnem kivétel nélkül gyűlölködő és inzultáló hangon írják a magyar politikai helyzetről. Így a „Reichspost“ azt írja, hogy a válság teljesen megérett a parlamenten kívüli kormányzásra s szükséges Kristóffy kineveztetése, aki az általános választójogot először hangoztatta. A „Reichspost“ szerint végül többszörös választással kell rendet teremteni. A „Presse“ pedig a legdurvábban támadja Kossuthot és politikáját.

Függetlenségi gyűlés.

LETENYE, szept. 25. A letenyei függetlenségi párt mai értekezletén elhatározták, hogy követelik az önálló bank felállítását. Elhatározták továbbá, hogy a nagykanizsai függetlenségi nagygyűlésen testületileg résztvesznek.

Szocialista felvonulás

és gyűlés.

BUDAPEST, szept. 25. A szocialista párt vezetősége ma bejelentette a rendőrségen, hogy hétfőn este nagy tüntető felvonulást és népgyűlést rendez. Minthogy a rendezők felelősséget vállaltak a rendért, a rendőrség a felvonulást és népgyűlést engedélyezte. A főkapitányság azonban, minthogy zavargástól tart, széleskörű óvintézkedéseket fog létesíteni.

Államrendőrség Zárában.

ZÁRA, szept. 25. A tegnapi tartománygyűlésen Salvi képviselő az olasz sajtóval szemben tanúsított igazságtalan bánásmód ellen szólalt fel.

Azután Katnich Giunta előadó az államrendőrség tervét nyújtotta be.

A szerb trónöröklés.

BELGRÁD, szept. 25. A Dnevni List értesülése szerint a kormány a királlyal egyetértőleg egy új udvari szabályzatban rendezte a trónöröklés kérdését, még pedig olyanformán, hogy amennyiben Sándor trónörökös utódok nélkül halna meg, a trónöröklés György hercegre száll át.

Halálos szerencsétlenség

a Browninggal.

KAPOSVÁR, szept. 25. Egy itteni kávéházban tegnap Szarvassy Lajos kapitány egy Browning revolver szerkezetét magyarázta. Egyszerre a revolver elsült és a golyó Burg Béla hadnagy mellébe furódott. A halálosan megsérült hadnagyot a kórházba vitték. Szarvassy később öngyilkossági kísérletet akart elkövetni, tetteben azonban megakadályozták.

Leégett fatelep.

KOMÁROM, szept. 25. A Milch cég itteni fatelepe ma éjjel kigyulladt s teljesen elhamvadt. A tűz a gépházban keletkezett. A tűz oka eddig ismeretlen. A kár nagy.

A spanyolok Afrikában.

MADRID, szept. 25. A Melillából érkezett legutóbbi jelentések megcáfolják a külföldön elterjedt azon híreket, amelyek szerint a spanyolok a riff-területen vereséget szenvedtek volna.

UDJDA, szept. 25. Benszülöttek közlése szerint Suk-El-Had csapatát, amely utban volt Szeluan felé riff-csapatok Ued-Loua torkolatánál a Beni Szikar-törzs elleni hadműveletek közben elfogták. Számos benszülött, akik a spanyol hadseregbe voltak besorozva, átmentek az ellenséghez. A spanyolokat kényszerítették, hogy Melillába vonuljanak vissza. Szeptember 21-én sikerült az atalayui táborhoz tartozó csapatoknak heves harc után Nadost megszállni és azt a marokkóiak heves támadása dacára, megtartani.

Kréta.

LONDON, szept. 25. A Daily Telegraphnak jelentik Konstanti apolyból, hogy a porta el van tökéve a krétai férdést az összes hatalmak konferenciája elé terjeszteni, hogy ily módon elősegítse a végleges megoldást.

A cyklon pusztításai.

LONDON, szept. 25. Newyorkból táviratozzák, hogy Louisiana-államban a pusztítóforgószél még most sem mult el. Eddig 80 holttestet találtak. A Missiszipin minden közlekedés megszűnt, a hullámok es embereket és állatokat ragadnak el, száz meg száz ember eltűnt. Egyedül a Missiszipi partján másfélszázra becsülik az áldozatok számát.

5257 szám.
909.

Versenyárgyalási hirdetés.

A fiumei köolajkötőben létesítendő kocsisut munkálataira a m. kir. tengerészeti hatóság 1909. évi október hó 2-án déli 12 órakor műszaki osztályánál zárt ajánlati versenyárgyalást tart.

A vonatkozó zárt ajánlatok az ajánlati költségvetéssel együtt „Ajánlat a fiumei köolajkötőben létesítendő kocsisut munkálataira“ jelzéssel ellátott lepecsételt borítékban és ivenként egy koronás bélyeggel ellátva a kitűzött napon d. e. 11 óráig a hatóság segédhivatali igazgatójánál nyújtandók be. Későbbben beadott ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5 százalékanak megfelelő bántópenzék valamely állami adóhivatalnál való letételeiről szóló nyugta csatolandó.

A szóban levő munkára vonatkozó tervek, a kötendő szerződés mintája és ennek kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a hatóság műszaki osztályánál a hivatalos órákban naponként megtekinthető.

Az ajánlati és az ajánlati költségvetési minta a hatóság segédhivatalánál egy korona 50 fillérért vagy megfelelő értékű levélbélyegek beküldése ellenében kaphatók.

Fiume, 1909. évi szeptember hó 15-én.

A m. kir.
tengerészeti hatóság.

Bőrbajokat,

bőrkiütéseket, daganatokat és sebeket, a melyek vérszegénységből erednek és nem akarnak gyógyulni, a

Scott-féle Emulsió

szüntet meg legjobban. A legtisztább alkatrészek, amelyek izletes módon könnyen emészthető krémme egyesítettnek a kiváló SCOTT-féle eljárás által, a

SCOTT-féle EMULSIÓ-t

a legkiválóbbá tették és kétségbevonhatatlan hírnevet biztosítottak számára e bajoknál.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer véglegesítést — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.
Kapható minden gyógyszertárban.

SIKIC GYÖRGY KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉSE

Fiume, Kossuth Lajos utca 7.
(Szerb templom háza a Villanyos megálló helye.)

Masznált és új iskolakönyvek előírás szerint.

Óriási választék iskolai füzetekben és iskolaszerekben. Mindennemű papír-árúk és irodai szerek nagy raktára.

Olcsó árak.

Kobelt és Vidákovics

Bristol kávéháza

ABBAZIA.

ESTÉNKÉNT

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányzenekara hangversenyez.

Utolsó hajó Fiuméba este 1/2 11 órakor.

ifj. Latcovich János

FIUME, Kossuth Lajos u. 2.

TELEFON száma 994.

Legolcsóbb női- és férfi divat-áruház. Mennyasszonyi kelenygyék. Legfinomabb és legdivatosabb gallérok és kélzők, sétatálcák, nap- és esernyők, bőr- és cernakeztyük. Női övekben nagy választék. Színes és :-: fehér ingek óriási raktára. :-:

Nyakkendők ingyen.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ ÜDÍT-GYÓGYÍT

Vese- és hólyagbajoknál, a vemedence idült hurutjainál, húgykö- és fővény képződésnél, a légutak és a kiválasztós szervek hútos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult. Orvosilag ajánlva. Fiumel főraktár FRANC. JECHEL cégnél.

Büchler L. Abbazia

(a Stefania szállóval szemben).

Férfidivat különlegességek a legelőkelőbb uri közönség számára.

Magyar cég!

Szabott árak!

Ujságkihordó

asszony vagy leány is) jó fizetéssel azonnal felvétetik a Tengerpart kiadóhivatalában Vicolo dell'Ospedale Casa Wurzer I. em.

A Kobrak - czipőgyár

hirneves gyártmányainak egyedüli lerakata

Vértess S. - Fiume

Via Governo 10 (Corso) az Adria palotával sz.

Óriási választék mindennemű férfi- női- és gyermek-cipőben

garantált elsőrendű minőség.

Középiskolai érettségivel bíró, magyarul, németül és horvátul beszélő szépirású fiatalember két évi irodai gyakorlattal

állást keres.

Cim a kiadóban.

Bratovich G. N.

könyvkötészete átköltözött a Castello utca 9. számú Kucich-házba. Telefon sz. 766.

Minél számosabb megrendelésért esedezik továbbra is

Bratovich G. N.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg feleinek.

A tőkekamatadót a bank önmaga viseli.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Helybéli vendégek az étlapárakból
20% engedményt kapnak.

A kávéházban esténként **HORVÁTH PALI**
cigányzenekara **GÁBOR** kisbögös szólistá-
val hangversenyez.

TULAJDONOS:
ifjú **BUDAI KÁROLY**

Giacomuzzi -- Velence.

San Marco, Calle Vallaresso

Előkelő kávéház és bodega.

és nagy kávéház és vendéglő a

művészeti kiállítás parkjában.

Elsőrendű kiszolgálás. Mérsékelt árak.

A Standut Oel Company

Fiume Via Riva 2. I. emelet.

havi bérletet

nyit üzlethelyiségek és lakások állandó
**pormentesítésére, tisztogatására és szagtalan
fertőtlenítésére** kitűnő **Standutin** gyárt-
mányával rendkívül mérsékelt reklámárak
mellett.

Ugyancsak olcsó havi bérletben
beeresztünk és fényesítünk
szobákat Standut krémmel.

Két nagy szoba

esetleg külön is a Corson villanynyal, gázzal,
lépcsőházi bejárattal butorozva vagy butor nél-
kül kiadó. Irodának is alkalmas. Bővebbet
Központi Tejcarnok Via Ciotta.

FILIPPOVICH EDE

Uri és női fodrász terme

Fiume, Deák-korzó 30. szám

külön női teremmel, hol fejmosás vil-
lanyos készülékkel, hajfestés, manicure,
pedicure és mindennemű haj- és fésülési
munka kifogástalan jó és gyors kivitelben
végeztetik.

Előkelő uri fodrász terem.

Fleischhacker C.

tejcarnoka

és kávémérése a Piazza Elisabetta és
Adamich utca sarkán, (az Adria palotá-
val szemben).

Gróf Pejacevics féle TEAVAJ

kizárólagos elárúsítása.

Mindenkor frissen.

Tej, tejföl, túró, vaj és tiszta akácméz
nagyban és kicsinyben. TELEFON 534.

Olasz tanuló részére jobb — lehetőleg német —
családnál

teljes ellátást keresek

jó fizetés ellenében. Tanító vagy tanár urak
előnyben részesülnek. Ajánlatokat „G. F. 652“
alatt a kiadóba kérek.

VARIETÉ Hôtel Susak

Ujból megnyilt!

Esténként elsőrendű

művészi erők fellépte.

Kezdetre 9 órakor. Belépti díj 1 R

OH JAJ!

Megfojt az átkozott
köhögés!

Köhögés, rekedtség
és elnyálkásodás ellen gyors
és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják
és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NADOR“ gyógyszerár

Budapest, VI., Váci-körút 17.

ELJEN!

Egger-mellpasztillája
csakhamar meggyógyított

Kapható Fiumében: Accurti Károly, Babic Hinko, Mizzan Adorján Prodam
János, Prodam F. Schindler Adolf gyógytárakban, Rosenkort Gusztáv

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban.

Nem kell többé tésztát otthon készíteni.

Friss tojással bolognai módra ké-
szült tészta kapható a vásárcsarnok
23—25—27—29. sz. rekeszeiben.
főraktár

PONZECCHI R. U. tésztagyárában

P. Ürményi 2. - Fiume - Vicolo Bottai

Telefon 777. sz.

Olasz tészták raktára. Paradicsom
és konzervek raktára.

Megnyilt!

Megnyilt!

— Az ujonnan átalakított —

„Monte Verde“ vendéglő

kerthelyisége. Kitűnő kiszolgálás. Finom
ételek és italok.

Naponta cigányzene.

A magyarok legkellemesebb szórakozó
helye.

A vendéglős.

Lido-Velence Splendide szálló

Villa Principessa Giovanna

Tulajdonosok: FRATELLI CARRARO

Elsőrangú, ujonnan épített szálló gyönyörű, csendes
fekvésben, remek kilátással a lagunákra és Velencére.
Nagy előcsarnok terraszok, villanyvilágítás, lift, köz-
ponti fűtés, dohányzó, biliárd, olvasó- és hölgyterem.
Külön lakásrészek fürdővel és toilette-helyiséggel. Tágas kert.

Penzió és külön megállapodások

családok részére igen mérsékelt áron.

Nagy étterem. -- Elsőrendű konyha és kiszolgálás.

Pilzeni és müncheni sör.

ABBAZIA

Petriz Szálló és Étterem

(azelőtt ERTL.) Abbazia központjában.

Elegáns szobák. Elsőrendű konyha.
Naponta friss halak. Kőbányai polgársör
és pilzeni ősforrás. Válogatott borok.

Uj tulajdonos **Petriz József.**
az Emma penzió tulajdonosa is.

Bonin Penzió - Velence

S. Marco, Corte Barozzi.

Kitűnő bécsi penzió, főleg ma-
gyarok és osztrákok által látog-
gatva, egy pernyi távolságra a
Márkus tértől.

Napi penzió ár hét lira.